

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO w roku szkolnym 2023/2024

IV Liceum Ogólnokształcącym im. Kazimierza Wielkiego

w Bydgoszczy

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) obejmuje działania podejmowane przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia oraz wejścia na rynek pracy. System określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych za jego organizację i realizację, terminy działań, metody i formy pracy (z uwzględnieniem udziału rodziców w tym działaniu), oczekiwane efekty. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele. WSDZ zakłada współpracę z instytucjami wspomagającymi proces doradczy oraz odgrywającymi rolę w kształtowaniu rynku pracy. W ramach WSDZ opracowuje się, każdego roku szkolnego, roczny plan realizacji. Działania podejmowane w ramach WSDZ sprzyjają rozpoznaniu i samoocenie własnego potencjału (zainteresowania, predyspozycje), planowaniu kariery zawodowej oraz wejściu na rynek pracy.

Koordinacją WSDZ zajmuje się nauczyciel pełniący funkcję doradcy zawodowego, za realizację działań zawartych w Wewnątrzszkolnym Systemie Doradztwa Zawodowego odpowiadają nauczyciele i wychowawcy. Z uwagi na coraz większe znaczenie interdyscyplinarności w systemach edukacyjnych, a także istotę kompetencji społecznych w pracy, WSDZ jest ściśle skorelowany z Programem Wychowawczo-Profilaktycznym.

Podstawa prawna Wewnątrzszkolnego System Doradztwa Zawodowego:

- 1) Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r.- Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900, 1672 i 1718)
- 2) Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234)
- 3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1798)
- 4) Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, pedagogów specjalnych, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2022 poz. 1610)
- 5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia (Dz. U. poz. 467 oraz z 2020 r. poz. 1248)
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325).

7) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. poz. 639, z 2020 r. poz. 1008, z 2021 r. poz. 1534, z 2022 r. poz. 658 oraz z 2023 r. poz. 277 i 1633)

Cele i założenia Wewnętrzny System Doradztwa Zawodowego

Głównym celem jest przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu poprzez kształcenie i rozwijanie wiedzy, umiejętności i kompetencji (zwłaszcza społecznych) niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania na rynku pracy.

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- 1) rozwijają umiejętności interpersonalne, co pozwoli im kształtować właściwe relacje społeczne oraz optymalnie funkcjonować na rynku pracy;
- 3) wiedzą, jak rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- 4) posiadają wiedzę oraz potrafią znaleźć informacje o zawodach, możliwościach dalszego kształcenia i rynku pracy;
- 5) potrafią podjąć decyzję edukacyjno-zawodową na podstawie swojego potencjału i wiedzy zdobytej podczas nauki;
- 6) rozumieją znaczenie wymagań zdrowotnych do wykonywania określonego zawodu;
- 7) rozumieją, jak ważne dla własnego rozwoju jest ciągłe kształcenie i doskonalenie.

WSDZ ma charakter planowych działań zawartych w czterech modułach:

MODUŁ I – Grupowe zajęcia z orientacji zawodowej realizowane przez doradcę zawodowego, wychowawców

MODUŁ II – Indywidualne i grupowe zajęcia lub konsultacje dla uczniów

MODUŁ III – Działania doradcze skierowane do rodziców

MODUŁ IV – Orientacja zawodowa na lekcjach przedmiotowych

WSDZ zakłada, że:

- 1) wybór zawodu jest procesem będącym sekwencją decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia;
- 2) na wybór zawodu składają się: wiedza na temat siebie, wiedza na temat zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy;

3) na wybór zawodu wpływają głównie cechy osobowościowe jednostki (temperament, charakter, zdolności), zainteresowania, umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki emocjonalne, zdrowotne, a także wpływ otoczenia i aktywność własna;

4) działania w ramach WSDZ muszą być systematyczne, zaplanowane i realizowane wg harmonogramu pracy szkoły;

5) WSDZ obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami;

6) WSDZ ma charakter planowych działań ogółu nauczycieli i koordynowany jest przez szkolnych doradców zawodowych, dzięki czemu wszelkie działania szkoły mają spójny charakter.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym:

W liceum ogólnokształcącym w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, nauczyciel-bibliotekarz, doradcy zawodowi, specjaliści (m.in. pedagog, pedagog specjalny, psycholog). Poniżej przedstawiono zakres działań w obszarze doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa:

Dyrektor Szkoły:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizacji doradztwa zawodowego w szkole;
- organizuje wspomaganie szkoły w realizowaniu zadań związanych z doradztwem zawodowym polegające na planowaniu i przeprowadzaniu działań mających na celu poprawę jakości pracy szkoły w tym obszarze.

Doradcy zawodowi:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomagają uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzą zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego i zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspierają nauczycieli i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzą doradztwo indywidualne dla uczniów;
- diagnozują zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planują, koordynują, monitorują i promują działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzą, aktualizują i udostępniają informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;

- organizują współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracują z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z doradztwem zawodowym;
- opracowują WSDZ;
- gromadzą, aktualizują i udostępniają zasoby związane z doradztwem zawodowym;
- współpracują ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego szkoły.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z doradztwa zawodowego;
- realizują tematy z doradztwa zawodowego na godzinach wychowawczych;
- znają ofertę szkół, zasady rekrutacji na studia;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w planowaniu ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji doradztwa zawodowego dla uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje uczniów;
- przygotowują uczniów do udziału w konkursach;
- włączają podmioty zewnętrzne (np. uczelnie) w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-bibliotekarze:

- współpracują z doradcami zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- aktualizują i udostępniają zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włączają się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Metody i formy realizacji działań - funkcjonowanie WSDZ w szkole ponadpodstawowej.

Wspólne planowanie i realizowanie działań przez wszystkich nauczycieli pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa zawodowego. Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie z harmonogramem działań WSDZ.

Formy pracy adresowane do uczniów:

- 1) zajęcia grupowe służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych;
- 2) udostępnianie informacji o zawodach, szkołach;
- 3) spotkania ze studentami, specjalistami, przedstawicielami zawodów (realizacja zależna od możliwości prawno-organizacyjnych)
- 4) konsultacje indywidualnych dla uczniom;

Formy pracy adresowane do rodziców:

- 1) konsultacje i edukacja rodziców służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci;
- 2) promowanie wśród rodziców materiałów i metod pomagających im wspierać dzieci w rozwoju edukacyjno-zawodowym;
- 3) wykorzystanie zasobów internetowych do promowania wśród rodziców wiedzy dotyczącej planowania ścieżek edukacyjno-zawodowych ich dzieci.

Metody w poradnictwie grupowym:

- 1) metody aktywizujące i problemowe
- 2) studium przypadku
- 3) metoda projektu
- 4) metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy);
- 6) metody audiowizualne - filmy edukacyjne, aplikacje webowe i mobilne, programy multimedialne, prezentacje multimedialne;

7) treningi umiejętności społecznych, mini wykłady, pogadanki.

Realizacja zadań doradztwa zawodowego na lekcjach przedmiotowych

1. podstawy przedsiębiorczości/biznes i zarządzanie – komunikacja interpersonalna, autoprezentacja, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej i jej przebieg, tworzenie własnego CV, negocjacje, bezrobocie, rynek pracy, etapy zakładania własnej działalności gospodarczej, pomysł na własna działalność gospodarczą, biznesplan;
2. biologia – choroby uniemożliwiające podjęcie zawodu, choroby zawodowe, rytm dobowy człowieka, czynniki wpływające na wydajność pracy człowieka;
3. geografia – struktura zatrudnienia i wykształcenia, bezrobocie – w Polsce, Europie i na świecie, zróżnicowanie gospodarcze świata, określanie zmian zachodzących na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
4. języki obce – słownictwo dotyczące zawodów, warunki pracy, rozmowa o pracę, jak napisać CV, list motywacyjny;
5. wiedza o społeczeństwie – problemy polskiego społeczeństwa, problem bezrobocia, struktura zawodowa społeczeństwa polskiego, podział społeczeństwa ze względu na wykształcenie;
6. historia – praca w życiu człowieka na przestrzeni wieków;
7. etyka - etyka zawodowa, rola wartości w moralnym postępowaniu człowieka, etyczne podstawy komunikacji interpersonalnej (np. manipulacja);
8. edukacja dla bezpieczeństwa – pierwsza pomoc i jej przydatność w dalszych etapach edukacji, bezpieczeństwo w miejscu pracy (bhp, ewakuacja);
9. język polski – rola pracy w życiu człowieka – poprawność edycji dokumentów, sztuka autoprezentacji, modele komunikacji językowej, praca człowieka w literaturze polskiej i światowej;
10. matematyka – obliczenia podatków, zysków z lokat, odsetek oraz innych wartości związanych z instrumentami finansowymi, zawody związane z matematyką;
11. informatyka – edytowanie dokumentów elektronicznych, obsługa tzw. programów biurowych (MS Office lub Open Office), sposoby pracy z Internetem – wyszukiwanie wiadomości, podstawy programowania, zawody związane z IT;
12. chemia – zawody, które wykorzystują wiedzę chemiczną;
13. fizyka – zawody, które wykorzystują fizykę;
14. wychowanie fizyczne – wspomaganie przygotowania uczniów do testów sprawnościowych w służbach mundurowych, zawody związane ze sportem;

Współpraca z instytucjami pozaszkolnymi wspomagającymi orientację edukacyjno-zawodową:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
2. OHP,
3. firmy, zakłady pracy,

6. Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej,
7. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego,
8. Collegium Medicum Uniwersytetu Mikołaja Kopernika,
9. Politechnika Bydgoska im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich

Roczny plan działań doradztwa zawodowego na rok szkolny 2023/2024

W roku szkolnym 2023/2024 działania w ramach Wewnętrznszkolnego Doradztwa Zawodowego będą opierały się na:

- realizacji doradztwa zawodowego w wymiarze 10 godzin w cyklu kształcenia
- indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym dla wszystkich uczniów, wg. ich potrzeb (rozmowy doradcze, testy, itp. nauczyciele: Agata Frątczak, Klaudiusz Grabowski)
- poszerzenia bazy informacji o uczelniach, wzbogacenie punktu informacyjnego „Planer Kariery” (nauczyciele bibliotekarze, doradcy zawodowi)
- realizacji działań zawodoznawczych na lekcjach przedmiotowych
- zajęciach grupowych realizowanych na godzinach wychowawczych (we współpracy z doradcami zawodowymi), zastępstwach prowadzonych przez doradców zawodowych.

Przykładowe zagadnienia do realizacji z uczniami:

- 1. Kim jestem? Analiza predyspozycji pod kątem dalszego kształcenia.**
- 2. Tworzenie indywidualnego planu rozwoju.**
- 3. Zarządzanie czasem, planowanie.**
- 4. Znaczenie i formy kształtowania megaumiejętności.**
- 5. Źródła wiedzy o zawodach, trendy rynku pracy.**
- 6. Studia, praca, gap year, czyli co po szkole.**
- 7. Dokumenty aplikacyjne, rozmowa kwalifikacyjna.**
- 8. 2K, czyli kompetencje i kwalifikacje (kompetencje twarde/miękkie) i ich znaczenie na rynku pracy.**
- 9. Sposoby zatrudniania, rodzaje umów, na których podstawie pracujemy.**
- 10. Rekrutacja na studia (zasady, programy nauczania).**

Powyższe zagadnienia mogą być realizowane na więcej niż jednej godzinie lekcyjnej. Część tematów będzie realizowana z wykorzystaniem aplikacji webowych i mobilnych.

Konsultacje indywidualne są realizowane dla chętnych uczniów.

Z uwagi na fakt, że współczesne doradztwo zawodowe opiera się na kształtowaniu kompetencji przyszłości, które są tzw. miękkimi kompetencjami działania zawarte w niniejszym programie przenikają się działaniami zawartymi w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym.

Monitoring WSDZ

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego oraz roczny plan doradztwa są monitorowane. Za monitoring odpowiada bezpośrednio doradca zawodowy. Monitoring stanowi podstawę do koniecznych modyfikacji WSDZ. Dyrektor, po konsultacji z doradcą zawodowym, ustala obszary, metody, zasady i harmonogram monitoringu. Modyfikacje mogą być przeprowadzane co roku lub po całym cyklu kształcenia. Uczniowie, Rada Pedagogiczna, rodzice uczniów są informowani o realizacji doradztwa zawodowego w szkole. Działanie to ma charakter informacyjny, a także promujący szkołę i pracę doradcy zawodowego oraz osób zaangażowanych w zadania z zakresu doradztwa zawodowego.